

Ivan Cankar

HLAPCI

Cankarjevo delo Hlapci velja za eno najpomembnejših slovenskih dram, saj obravnava problem slovenskega naroda v začetku 20. stoletja. V tem času je Slovenijo zaznamoval poraz liberalne stranke in zmaga klerikalne. Ob izidu je delo vzbudilo mnogo kritike in protestov, saj v njih Cankar satirično »obsodi« domače dogodke, zato je bila prvikrat uprizorjena šele 9 let kasneje, leta 1919. Hlapci niso zgolj napad na tedanje domače politične razmere, temveč v njih najdemo tudi intimno dramo glavnega junaka, učitelja Jermana.

Branje Hlapcev v meni ni izzvalo posebnih občutkov občudovanja, saj mi vsebina drame ni posebno zanimiva. Všeč mi je bila kratkost in jedrnatost dela, česar pri Cankarju drugače nisem vajen.

Osrednji lik Jerman predstavlja mladega domačega izobraženca, ki spoznava gnilobo življenja okoli sebe in s trdno voljo sklone spreminiti razmere, ki vladajo. Zato bi lahko govorili o liku nekakšnega revolucionarja. Menim, da edino svetlo točko v svetu pretvarjanja, hinavščine in zahrbtnosti predstavlja prav on s svojo odkritostjo in vztrajnostjo. Njegovo vedenje je vredno občudovanja, saj se ne zmeni za posledice, ki ga lahko doletijo zaradi odklonilnega vedenja ter se bori za svoje osnovne nazore svobodnega in lepega sveta. Prav zaradi tega bralcu kaj kmalu zleze pod kožo ter se mu priljubi. V pravem nasprotju pa so vsi drugi liki učiteljev. Le-ti nočejo kazni ter se raje podredijo vladnemu režimu, s tem pa zatajijo svojo identiteto in prepričanje. Novemu sistemu s srcem služijo le navzven, v njihovi notranjosti pa je povsem nasprotno mišljenje. V prejšnjem trenutku govorijo proti veri, že v naslednjem pa se veri klanjajo, le da bi najboljše prišli skozi življenje, dobili najboljša mesta in ne postali zavrženi s strani države. Taka miselnost se izredno kaže v odlomkih njihovih pesmi: »Čast učiteljev zahteva, da bodi danes bel in jutri črn...« ter »Hlapci! Za hlapce rojeni, za hlapce vzgojeni, ustvarjeni za hlapčevanje!« Zaradi vsega tega sem si ustvaril izredno negativno mnenje o tej skupini oseb, saj živijo kot jim narekujejo drugi, se pravi da živijo kot nekakšni »sužnji«. To hlinjenje, hinavščina, tajenje svojega prepričanja so vredni obsojanja, vendar pa so se že davno usidrala v ljudstvu ter še danes prežemajo svet.

Prvi dve poglavji sta satirično obarvani, v tretjem poglavju pa se prične tragika, ki se stopnjuje vse do zaključka, kjer takoj

za vrhuncem pride nekakšna »razrešitev« in z njo katarza. Jermanovo odklonilno vedenje se ne spremeni kljub mnogim prepričevanjem ljudi, med katere spada tudi njegova lastna mati, in sega vse do izgona na Goličavo. Vendar pa v zaključnem aktu spozna pretiranost svojega toka revolucije. Nekatere stvari želi spremeniti, njegov brezizhodni položaj pa ga popelje vse do skorajšnjega samomora.

Knjiga prikazuje, da se v osnovni nravi vseh ljudi močno pojavlja želja po oblasti, za katero bi naredili vse, zatajili tudi tisto kar je najbolj vredno – svoje prepričanje in s tem identiteto. S tega stališča je Cankar odlično ubesedilil prav ta problem, ki je na žalost veliki meri prisoten še danes.